

Årsrapport 2021 Norsk jernbanemuseum

Innledning

I 2021 hadde Norsk jernbanemuseum 125-årsjubileum og det er en fortsatt vital institusjon som går nye utfordringer i møte. Ellers har igjen smittevernstiltak og uforutsigbarhet knyttet til Covid-19 påvirket alle aspekter ved museumsdriften. Dette har gitt utslag både på leveranser og måloppnåelse. Samtidig har de ansatte vist en imponerende omstillingsevne og profesjonalitet, som også gjenspeiler seg i gjennomført aktivitet ved alle seksjoner ved museet. En annen følge av dette var lavere kapasitet hos eksterne leverandører, som medførte at museet hadde et mindreforbruk på 2,5 millioner kroner.

De fremste langsiktige risikofaktorene til Norsk jernbanemuseum er knyttet til oppbevaring og fremføring av historisk jernbanemateriell. Vi samarbeider godt med Bane NOR og operatørene på det nasjonale jernbanenettet. Likevel er det slik at presset både på infrastruktur og trafikkapasitet setter museet i en stadig vanskeligere posisjon. Særlig den meldte fjerningen av sporene det driftes museumstog fra bekymrer, da det vil være krevende å finne en ny driftsbasis.

Norsk jernbanemuseum fortsetter å ta grep for å styrke posisjonen vår som en nasjonal institusjon. Gjennom nettverksarbeid, tilskuddsforvaltning, faglig støtte og samarbeid med frivilligheten, bidrar Norsk jernbanemuseum til å fremme ivaretagelsen av - og bevisstheten om den norske jernbanevirksomhetens historie.

Eirik Kristoffersen
Direktør
Norsk jernbanemuseum

Børge Flatlandsmo hilser H.K.H. Kronprins Haakon velkommen til kongevogn 206. Foto: Vegard Antonsen/Bane NOR

Overordnede mål

Norsk jernbanemuseum ble stiftet i 1896 og har base på Hamar. Museet er organisert som en egen virksomhet under Samferdselsdepartementet, som har delegert etatsstyringen til Jernbanedirektoratet.

Det overordnede målet for Norsk jernbanemuseum er å dokumentere og formidle den norske jernbanevirksomhetens utvikling, og bidra til økt kunnskap om jernbanehistoriske forhold. Norsk jernbanemuseum skal være en fremtidsrettet museumsaktør og skal etablere nye og videreutvikle eksisterende formidlingsopplegg. For øvrig skal Norsk jernbanemuseum bidra til å ivareta jernbanens kulturminner, særlig det historiske jernbanemateriellet.

Årsrapporten til Norsk jernbanemuseum struktureres etter «de fire f-ene» som gjerne brukes som styrende i museumssammenheng: Fornye, forske, forvalte og formidle.

Fornye

I 2019 åpnet vi Kløften godshus. Gjennom 2021 har det tilhørende godskontoret blitt reist. Når dette er ferdigstilt, har museet et komplett stasjonsanlegg fra den første jernbanestrekningen i Norge. Museumsparken har også et påbegynt telegrafanlegg.

I sommersesongen videreutviklet museet det nye konseptet for restaurantvogna «Kari-Sofie», som ble påbegynt i 2020. Dette foregår samarbeid med den lokale bedriften Eventlaget AS. Aktiviteten knyttet til serveringstilbudet har økt betraktelig og vi ser at muligheten skjenkebevilling gir, er svært populær både blant tilreisende og lokalbefolkningen. I 2021 ble det bygd opp en platting i forbindelse med restaurantvogna, noe som både har økt tilgjengeligheten for personer med nedsatt bevegelighet, men også har blitt benyttet som scene for mindre konserter.

Et annet nytt samarbeid av 2021 er knyttet til forestillingen «Juleexpressen», der området rundt restaurantvogna ble bygd opp som et lite julemarked i kontinental stil og et jernbanetematisert skuespill ble fremført inne i markedsområdet. Opplegget medførte god presseomtale og godt besøk, men gjennomføringen ble noe forstyrret av smittevernsrestriksjoner som ble endret både under planleggingen og midt i gjennomføringsperioden. På grunn av stort forhåndssalg av billetter ble det satt opp fire ekstraforestillinger, mens ni planlagte forestillinger måtte avlyses på grunn av smitteverntiltak. Totalt ble det gjennomført fjorten forestillinger, med til sammen 1631 besøkende.

Dioramaene med modelljernbaner har lenge vært utfordrende å drifte, med hyppige mekaniske problemer og elektriske problemer. I 2021 ble det tatt grep og det ble gjennomført både fornyelser av det visuelle i dioramaene og forenklinger av baneanleggene. Dette bør gi bedre driftssikkerhet og en bedre opplevelse for publikum. I tillegg ble deler av dioramaveggen demontert og ombygd til et fleksibelt utstillingsareal, slik at museet enklere kan gi enkelte nye opplevelser også i hovedutstillingen.

Nettbutikken til museet har blitt modernisert, både når det gjelder kundeopplevelse og arbeidsprosesser. Dette har både forenklet det administrative arbeidet og medført en pen økning i salget via denne kanalen.

I 2020 ble det vedtatt at Norsk jernbanemuseum skal overta eierskap og ansvar for kongevogn A4 24010. Jernbanens historie som befrakter av de kongelige i spesialtilpassede vogner går langt tilbake og er dokumentert gjennom samlingene ved museet. At vi nå trer ut av rollen som historieforvalter og får oppgaven med å drifte den operative kongevognen er en spennende utvikling. Gjennom 2021 foregikk prosessen med å forhandle avtaler og opprette nødvendige rutiner og styringssystem. I desember overtok museet eierskapet av vogna.

Fra forestillingen Juleexpressen Foto: Kompani Bliss

Forske

Norsk jernbanemuseum har ikke ressurser til å drive selvstendig forskning. I 2020 inngikk Norsk jernbanemuseum en avtale om å bidra til FoU-prosjektet «New Dialogue in Future Travel Industry» som blant annet involverer Universitetet i Sør-Norge, Kartverket og Høgskolen i Innlandet. På grunn av pandemien ble det ikke gjennomført noen aktivitet i prosjektet i 2021. Museet gir også fagstøtte for forskere ved andre institusjoner som gjør undersøkelser enten innenfor jernbanehistorien eller i felt dekket av samlingene og fagbiblioteket ved Norsk jernbanemuseum.

For å sikre jernbanehistorisk forskning for fremtiden, har museet arbeidet målrettet med å profilere seg for studenter innen relevante fagområder, men grunnet Covid-19 ble det ikke gjennomført noen slik aktivitet i 2021.

Forvalte

Museumsparken med et tjuetalls bygg og materiellparken av historisk skinnegående jernbanemateriell er blant de mest krevende forvaltningsoppgavene til Norsk jernbanemuseum.

Museet har utarbeidet en rapport i samarbeid med Statsbygg angående en mulig forvaltningsoverføring av Norsk jernbanemuseums eiendommer til Statsbygg. Rapporten anbefaler ikke en slik overføring, men saken er per dags dato ikke behandlet i Kommunal- og distriktsdepartementet. Det fremkommer av rapporten av museumsparken og bygningsmassen til museet holder et høyt vedlikeholds nivå.

Det har blitt fjernet flere trær rundt Sonsveien vokterbolig, dette gir bl.a. bedre lysforhold til bygget. Det er også et konserverende tiltak, da og løv og barnåler tetter takrenner og bidrar til å akselerere nedbrytingen av takene.

Det ble lagt nytt tak, renner, nedløp og beslag, samt utbedret en del råteskader på Strandvegen 132.

Det ble også gjennomført forberedelser for å anlegge svingskive på museumsområdet. En rapport med arbeidsplan, prosjektkart og kostnadsberegninger er fullført. Museet hadde ikke midler til å igangsette prosjektet og de fysiske forberedelsene som kunne blitt gjennomført, måtte utgå på grunn av kapasitet hos eksterne tjenesteleverandører.

Utmarksgjerde settes opp langs museets spor, basert på historiske normaler. Foto: Mette Larsen

Kunnskapsdeling

Norsk jernbanemuseum skal bistå Jernbanedirektoratet i arbeidet med utredninger eller andre nødvendige oppgaver der museet har sentral kompetanse.

Museet har bidratt til Bane NORs forvaltnings- og formidlingsplan for Rallarvegen og Dovrebanens høgfjellsstrekning, årets stortingsmelding om museer (Meld. St. 23 «Musea i samfunnet») og til «Delrapport 1 om historisk togmateriell» som ble levert til Samferdselsdepartementet i samarbeid med Jernbanedirektoratet.

Norsk jernbanemuseum bidro også til opprettelsen av Forskrift om tilskudd til kulturminner i jernbanesektoren som ble kunngjort i april 2021.

Samling i «Nettverk for museumsbaner og jernbanehistorie» ble gjennomført for tredje gang. Dette har etablert seg som det viktigste møtepunktet for aktører på feltet. Ledernetverket for

museumsbanene holdt parallelt møte de to første dagene og siste dag var det åpen jernbanehistorisk dag i museets gamle lokaler på Disen. I tillegg til museumsbanene og bred deltakelse fra frivilligheten, deltok representanter fra bl.a. Bane NOR, Jernbanedirektoratet, Riksantikvaren og Kulturdepartementet.

Magasinet og samlingene

Norsk jernbanemuseum forvalter omfattende samlinger av jernbanehistoriske gjenstander. De siste årene har sikring og systematisering av disse samlingene vært et satsingsområde. Museet har opprettet et nytt gjenstandsmagasin og bygd opp en egen faggruppe som arbeider dedikert med samlingene. I 2021 styrket vi denne med ytterligere to spisskompetente medarbeidere og arbeider systematisk for å ta igjen etterslep knyttet til både materiell- og gjenstander.

Prosessen med å flytte gjenstander fra utilfredsstillende oppbevaringsforhold, særlig på loftet i Strandvegen 132, til gjenstandsmagasinet er videreført.

I magasinet har det blitt satt opp en kontorbrakke. Der gjenstår det noe innredning og tilgang på lys og varme før den kan tas i bruk. I tillegg er det foretatt forblending av alle vinduer i magasinet for å forhindre/reduseres lysskader på gjenstandene.

Det har også blitt arbeidet med å få oversikt over gjenstander i utstillinger og museumsparken, samt å gjennomføre tilstandsvurderinger av disse. I den forbindelse har det også blitt laget en oversikt over hva som har blitt registrert i Primus-systemet som er rekvisita og ikke museumsgjenstand. Disse skal ikke nødvendigvis være registrert i samlingsdatabasen og denne oppryddingen vil foregå over flere år. I forbindelse med pandemien har vi benyttet timesansatte til enklere oppgaver knyttet til samlingsforvaltning. De har kunnet bidra med ompakking og sikring av foto og arkivmateriale. Det er gjennom pandemien pakket om, merket og sikret over 5000 fotoenheter.

I 2021 har en større revidering av registreringer i vårt system for foto og gjenstander (Digitalt museum/Primus) blitt påstartet. Emne- og Motivemnelistene har blitt gjennomgått for å gjøre det enklere for publikum å søke i digitalt museum.

Våren 2021 flere gjenstander gjennomgått og behandlet i tilknytting til vår jubileumsutstilling i hovedbygget. Dette innebar blant annet konsolidering av malingslag og konservatorfaglig rensing av historiske gjenstander

Det ble bare i 2021 registrert 3664 enheter. Hovedsakelig kommer disse digitaliseringene i forbindelse med et fotoprojekt der vi aktivt tar kontakt med miljøer for å redde samlinger som står i fare for å forsvinne på grunn av eieres alder evt. mangel på interesse for å ta vare på videre. Det har vært en noe nedsatt aktivitet med hensyn til den fysiske digitaliseringen på grunn av endret tilgang på fasiliteter på grunn av pandemien. Denne aktive formen for innsamling av historiske foto er så vidt oss bekjent unikt for Norsk jernbanemuseum og flere viktige samlinger har blitt reddet.

Norsk jernbanemuseum har mottatt to større avleveringer av arkiv i 2021. En større avlevering med tegninger over rullende materiell som må gjennomgås og sorteres. Dette arkivet er viktig både med hensyn til historisk dokumentasjon og for tilgang på tegninger over materiell som ligger i våre samlinger. Museet har også overtatt gammelt NSB-arkivmateriale fra Bane Nor. Dette er arkivalia som Arkivverket har takket nei til, men som er viktig for dokumentasjon av jernbanehistorien. Dette gjelder arkiver etter bl.a. elektroavdelingen, maskinavdelingen, baneavdelingen, dubletter fra NSB bibliotek osv. Mye av dette er ordnet etter gammelt system, men må likevel gjennomgås.

Rullende materiell

I mai ble sovevogn WLABo1 nr. 705 skiftet inn i motorvognhallen for en teknisk undersøkelse. Det ble konkludert at vogna var i relativ god stand etter mange år hensatt utendørs. Dette ble grunnlaget for en senere prosjektplan med tanke på framtidig restaurering av vogna.

Museet gjennomførte både jernbane- og konservatorteknisk klargjøring av kongevogn Ao206, som var en del av jubileumstoget på Dovrebanen. Vi var også aktivt deltakende gjennom sommeren under klargjøring og prøvekjøring av lokomotivene 271 og 411 sammen med frivillige i Norsk Museumstog. En usedvanlig godt skjult feil fra et forsøk på reparasjon tidlig på 1990-tallet på 411 førte dessverre til havari ved Grua stasjon under overføringen til Hamar onsdag 15.09.2021.

Norsk jernbanemuseum har vært representert på Setesdalsbanen, Krøderbanen og Urskog-Hølandsbanen ved flere anledninger. Det er et mål å besøke alle museumsbanene minst én gang i året, både for å bygge faglig fellesskap og for å ha oppsyn med det historiske jernbanemateriellet museet har deponert til museumsbanene.

Lokomotiv Di2.842 har blitt ettersett på Hønefoss parallelt med istandsetting av lokomotiv 411, men har dessverre stått ute i lengre tid med en antatt frostskaide i smøresystemet som resultat. Gfo 3344 har fått presenning over seg for å stabilisere forfallet. Lokfront El11.2091 er overtatt av museet fra privateie. Dette er registrert som rekvisita og er lagret på Hensmoen.

Skd 220c 144 ble flyttet fra Hamar st. til Martodden på lastebil. Avdelingen har sørget for å koble til motorvarme og kupevarme for å forhindre videre forfall.

Vingeplogen fra Finse har blitt demontert det har blitt gjennomført en omfattende jobb med både tre- og metallarbeider på denne. Omkring halvparten av trekonstruksjonen har blitt nyprodusert etter faglige prinsipper og hver enkel metallkomponent har blitt gjennomgått og glass- eller sandblåst, lakkert og klargjort for remontering, eller nyprodusert lokalt på verkstedet vårt.

Klargjøring av lokomotivet Urskog før sesongen Foto: Vasco Duarte

Trafikkutøvelse

Norsk jernbanemuseum er et jernbaneforetak som skal drive sin operative virksomhet i tråd med O-visjonen og det systematiske arbeidet for å opprettholde og forbedre trafiksikkerhetsarbeidet på jernbanen.

Norsk jernbanemuseum skal fornye aktuelle lisenser og sikkerhetssertifikater fra Statens Jernbanetilsyn og utføre planmessig vedlikehold og drift av rullende materiell etter eget sikkerhetsstyringssystem.

Med restriksjoner i tillatt passasjertall har Norsk jernbanemuseum kun gjennomført to publikumskjøringer. En kjøring av Karettoget Hamar-Elverum-Hamar og den nevnte turen i forbindelse med dovrebanejubileet.

Norsk jernbanemuseum skal etablere systemer for kjøring av kongetoget på museets trafikkilisens, slik at slottets behov for kjøring med eget tog/kongevogn kan dekkes. Sammen med sikkerhetsarbeid og tyngre vedlikeholdsoppgaver, har dette vært fokus gjennom året.

Alle stålvognene ble lakkert og lokomotivet Di3 616 gjennomgikk omfattende revisjoner. I forbindelse med revisjonen av dette lokomotivet ble det oppdaget slitasje av et omfang som vi ikke hadde forutsett. Dette dannet grunnlaget for en styrket innsats på sikkerhet, særlig knyttet til vedlikehold av rullende materiell. Blant konsekvensene var en strengere oppfølging av krav stilt til samarbeidspartnere fra frivillig sektor og en del innstillinger av kjøring som skulle gjennomføres i samarbeid med disse. Dette, sammen med innføringen av et elektronisk vedlikeholdssystem, skal sikre trygg fremføring av museumstog også i fremtiden.

Tertittbanen, baneanlegg og togkjøring

Tertittbane- og tog ble klargjort for sesongen. På banen ble det byttet ut gamle underlagsklosser på sporveksel 6 og 7. Smalåsen planovergang fikk nye royal-impregnerte bord, og ble ferdigstilt i samarbeid mellom samlingsseksjonen og museumssnekker. Jobben ble gjort med referanse i Normalene fra 1914.

Tertittoget kjørte hele sesongen uten avvik. Det ble gjennomført løpende vedlikehold på banen – vegetasjonsrydding og sporjustering hovedsakelig. I år hadde vi med oss tre aspiranter på lokomotivet.

BM66.01 (en del av klassen som ofte omtales som «Lyntoget») har lenge stått utendørs på Elverum stasjonsområde, og blitt brutt ned av både naturen og hærverk. Dette har generert betydelig engasjement og det har blitt opprettet en egen venneforening for denne vogna. I 2021 ble denne flyttet til museumsområdet, der den kan vedlikeholdes i samarbeid mellom museet og BM66 Lyntogets venner.

Norsk jernbanemuseum ønsker å endre status på museets interne jernbanespor fra det nasjonale jernbanenettet til bane underlagt museumsbaneforskriften. Forberedelser til dette ble påbegynt i 2021. Dette inkluderte revisjon av Driftshåndbok og styringssystem, samt nødvendige risikoanalyser.

I slutten av september ble lokomotivet Urskog lånt bort til Urskog-Hølandsbanen mot at lekkasjen i bunnringen skulle repareres. Lokomotivet skulle benyttes i feiringen av Urskog-Hølandsbanens

jubileum for 60 år som museumsbane. Lokomotivet ble sist kjørt på UHB på nyttårsaften, og skal tilbake til Hamar våren 2022.

På høsten ble Martodden sidespor, som er museets forbindelse til det nasjonale jernbanenettet, gjenåpnet etter seks år. Gjenåpningen kom for sent til at sporet kunne benyttes i arrangements- eller forvaltningssammenheng i 2021, men vil være et viktig bidrag til aktiviteten til museet i årene som kommer.

Landsverneplanen for rullende materiell har vært under arbeid i flere tiår og ble lansert på tampen av 2021, men ble ikke publisert før i februar 2022, da det gjensto noe med hensyn til formatering. Gjennom de siste årene ble det klart at landsverneplanen krevde større endringer enn det arbeidsgruppen med representanter fra Norsk Jernbaneklubb og Norsk jernbanemuseum i utgangspunktet hadde forutsett. Verneplanen ble avgrenset og kortet ned på et i utgangspunktet 500 siders dokument til å i dag å ha omkring 100 sider. Det vil komme en mer omfattende trykket utgave der dokumentasjonsgrunnlaget for hver enhet også vil være med.

Tilskuddsforvaltning

Siden 1980-tallet har staten bidratt til ivaretagelsen av historisk jernbanemateriell og infrastruktur gjennom tilskuddsordninger. Fra 2017 til 2020 utbetalte Bane NOR tilskudd til infrastrukturen ved museumsbanene, mens Norsk jernbanemuseum forvaltet en mindre tilskuddsordning som kunne benyttes til en bredde av jernbanehistoriske prosjekter. I 2021 ble tilskuddsordningene til Norsk jernbanemuseum og Bane NOR slått sammen til én tilskuddsordning som forvaltes av Norsk jernbanemuseum.

Museet bidro til forarbeidene til statsbudsjettinnspillet som førte til opprettelsen av en tilskuddspost (post 76) i statsbudsjettet. Vi bidro også i utarbeidelsen av «Forskrift for tilskudd for kulturminner i jernbanen».

Norsk jernbanemuseum skal arbeide systematisk med å utnytte tildelte ressurser bedre og øke produktiviteten. Digitalisering av arbeidsprosesser og tjenester (digitalt førstevalg) er et sentralt virkemiddel i dette arbeidet. Med bakgrunn i dette har museet inngått et samarbeid med Miljødirektoratet som har en elektronisk søknadsportal. Hele saksbehandlingen av tilskuddsordningen er nå digital.

For å sikre best mulig vurderinger av søknader om prosjekttilskudd, har Norsk jernbanemuseum et fagråd som innstiller til vedtak om tilskudd. Dette fagrådet er bredt sammensatt med to representanter fra frivilligheten (Norsk Jernbaneklubb og Jernbanemuseets venner) og tre representanter fra jernbane- og museumssektoren (koordinator for Ledernetverket for museumsbaner, Bane NOR Eiendom og Jernbanedirektoratet). Det ble gjennomført en utbetaling på til sammen 23 mill. kr. i 2021 og tilbakemeldingene fra sektoren har vært overveiende positive når det gjelder saksbehandling og innretning av tilskuddsordningen.

Formidle

Formidling av den norske jernbanevirksomhetens historie er en kjerneoppgave for Norsk jernbanemuseum. Dette løser vi både på museumsområdet på Hamar, gjennom togkjøring og gjennom samarbeidspartnere ved flere andre lokasjoner. Norsk jernbanemuseum har styreposisjon i Norsk fjellspregningsmuseum og har en større utstilling på Rallarmuseet på Finse, der museet i 2021 utarbeidet en ny utstilling.

I 2021 åpnet Norsk jernbanemuseum i samarbeid med Vestfoldmuseene utstillingen «Fremtidstoget» på Eidsfoss jernverk. Utstillingen tar for seg produksjonen av godsvogner på jernverket og fikk positiv

omtale. Hverken tall fra Eidsfoss jernverk, Norsk fjellspregningsmuseum eller Rallarmuseet synliggjøres i vår besøksstatistikk.

Formidlingen er den delen av museumsdriften som blir mest synlig rammet av de strenge smittevernstiltakene vi har måtte innføre. Alle deler av den fysiske publikumsrettede virksomheten til museet har blitt risikovurdert og en rekke tiltak har hatt direkte konsekvenser for tillatt publikumsmengde og stenging av tilbud der tiltak ikke har vært gjennomførbare. Det har også vært lengre perioder med full nedstengning.

Tross smittevernet og det lavere besøket ble det åpnet en utstilling om museet historie gjennom 125 år. Vi gjennomførte også syv kurs for lokførerklasser på museet, juleverksteder og gjennomførte kjøring med Knertitten i høstferien. Modelljernbanemessa var det siste store arrangementet vi arrangerte på museet i 2019 – og ble det første og eneste store arrangementet som ble gjennomført i 2021 (6.-7. november) etter første gjenåpning. Det var nok en gang stor interesse for å delta – hele 32 stands med til sammen 82 utstillere stilte opp.

Norsk jernbanemuseum driver jernbanesektorens historiske bibliotek. Bredden i forespørslene til biblioteket spenner fra tilfeldige spørsmål fra nysgjerrige, til jernbaneentusiaster med inngående kunnskap, forfattere, filmskapere og forskere. Biblioteket har også lesesal som forskere og forfattere benytter seg av. Store deler av året har biblioteket ikke vært tilgjengelig for publikum, eller bare åpnet etter forhåndsavtale. Likevel klarte biblioteket å besvare alle henvendelser og referansespørsmål. Tendensen med økning i henvendelser til biblioteket har fortsatt og vi registrerte topper gjennom periodene med nedstengning.

En viktig gruppe besøkende for oss er skoler og barnehager. Mange av tilbudene til skoleklasser krever bruk av utstyr og tett samarbeid mellom elever og museumsformidlerne. Flere av våre tilbud har derfor utgått dette året. Det har i lengre perioder f.eks. ikke vært mulig å drive undervisning på Leikvangen stasjon og kjøring av minitoget Knertitten. I perioder med åpent museum og lavt nivå i skolene har vi likevel tilbudt en del tilpassede undervisningsopplegg til mindre grupper. En rekke nye aktivitetstilbud har blitt utviklet for å kompensere noe for nedstenging av selve museumsutstillingene. Blant annet påskerebus og bokstavjakt i museumsparken. Vi vet gjennom tilbakemeldinger på sosiale medier at dette har vært populære tiltak, men bruken av disse vises ikke i besøksstatistikken vår.

Den økte digitale innsatsen har medført større trafikk på nettsiden vår, sosiale medier og, ikke minst, på Digitalt museum. Her har veksten de siste årene vært voldsom og i 2021 var over 81.000 unike brukere inne og søkte i de digitaliserte samlingene våre. Unike treff på samlingene utgjorde 376.696.

Siden 2019 har Norsk jernbanemuseum utviklet «Mobilt minimuseum» i samarbeid med Tidvis AS. De mobile minimuseene er bokser som passer i en Norgespakke og kombinerer det siste av digital teknologi, med tekst og historiske gjenstander. Disse er ment å kunne gi en museumsopplevelse ved skoler, barnehager og institusjoner for eldre over hele landet. I 2020 ble pilotfasen avsluttet og i 2021 ble konseptet tatt i bruk i prosjektet «Miniutstilling». Prosjektet er et samarbeid mellom Norsk jernbanemuseum, Tidvis AS og Oslo kommune, der det har blitt opprettet en nettbutikk der institusjoner for demente kan bestille miniutstillinger tilsendt. Oslo kommune bidro med kompetanse slik at miniutstillingene ble tilpasset demente. Oslo museum, Oslo skolemuseum, Jødisk museum, Forsvarsmuseet, Teknisk museum og Norsk jernbanemuseum produserte miniutstillinger, som nå er til utlån.

Museet kjørte jubileumstur med Karettoget mellom Hamar og Elverum i anledning trippeljubileet: Norsk jernbanemuseum 125 år, lokomotivet Caroline 160 år og 25 år siden vi satte i drift Karettoget.

Et annet jubileum som ble behørig markert, var Dovrebanens hundreårsjubileum. Bane NOR var prosjektledere, mens Jernbanedirektoratet, Norsk jernbanemuseum og Norsk Museumstog samarbeidet om fremføringen av jubileumstoget. Dette skulle bestå av to damplokomotiver, et elektrisk lokomotiv og trevognstammen som hovedsakelig eies av Norsk Jernbanearv. Jubileet krevde betydelige forarbeider og Norsk jernbanemuseum var involvert i alt fra idéfasen, til kunnskapsinnhenting, forberedelser, materiellvedlikehold, gjennomføring og etterarbeid. Et damplokomotiv havarerte, men ellers ble jubileet godt gjennomført. Spesielt hyggelig var det at H.K.H. Kronprins Haakon deltok i jubileet og reiste i Norsk jernbanemuseums historiske kongevogn Ao 206.

Jubileumstoget på vei over Orkla bru. Foto: Ludvig Killingberg/Bane NOR

Mål, styringsparametere og oppdrag

1. Hovedmål – Formidling

Del-/etappemål	Resultatmål	Vurdering	Kommentar
God publikumstilgjengelighet på museumstog	*		496 reisende (mot 7100 i 2019)
Godt besøk på Norsk jernbanemuseum	*		12 774 besøkende (mot 23 870 i 2019)
Sikre god tilgjengelighet til og forvaltning av jernbanehistoriske dokument og gjenstander	=> 2020 (51 319) innførsler i Digitalt museum		55 021 innførsler
Formidlingsaktiviteter utenfor museets fysiske rammer	Utforske og utvikle nye digitale formidlingstilbud. Nå et større publikum via digitale flater		Årsrapport

*Publikumsaktivitet må tilpasses krav til smittevern. Siden situasjonen er uforutsigbar stilles det her ikke noen konkrete måltall. Norsk jernbanemuseum forventes å være offensive og satse på å nå et bredt publikum innenfor rammene av forsvarlig drift.

2. Hovedmål – Forvaltning

Del-/etappemål	Resultatmål	Vurdering	Kommentar
Sikre lagringskapasitet for rullende materiell	Antall enheter laget innendørs eller på annen forsvarlig måte => 2019		Ytterligere én enhet sikret.
Forvalte øvrig jernbanemateriell iht. verneplan	Verneplan etablert og brukt som prioritering i forvaltningen		Verneplan lansert, men ikke brukt i forvaltningen i 2021.
Forvaltning av tilskudd til kulturminner i jernbanesektoren	Utbetalt tilskudd i henhold til bevilgningsens formål		Utbetalt
Senke vedlikeholdsetterslep på bygningsmasse	Skifte tak på bygninger der det har blitt identifisert behov		Dette er et kontinuerlig arbeid. I 2021 ble det skiftet tak på Strandvegen 132.
Senke vedlikeholdsetterslep på rullende materiell som driftes	Styringssystem for vedlikehold utviklet i 2020 implementeres og alt trekraftmateriell når ønsket vedlikeholdsnivå.		Di3 616 revidert, stålvogner lakkert og nytt vedlikeholdsregime innført. Di3 642 ble ikke revidert, da verkstedene ikke hadde kapasitet grunnet Covid-19.
Innføre og elektronisk vedlikeholdssystem for alt rullende materiell som driftes	Elektronisk vedlikeholdssystem kvalitetssikret og implementert		Implementert
Istandsette svingskive	Aktivt anleggsarbeid for å driftssette svingskive på museumsområdet igangsatt		Prosjektering ferdigstilt. Søker midler til å igangsette arbeid.

3. Hovedmål – Forskning

Del-/etappemål	Resultatmål	Vurdering	Rapportering 2019
Bidra til rekruttering innen jernbanehistorisk relevante studier	Hospitering av universitetsstudenter ved Norsk jernbanemuseum	*	Ikke gjennomført (Covid-19- relatert)

*Resultatmålet må tilpasses krav til smittevern. Siden situasjonen er uforutsigbar stilles det her ikke noen konkrete måltall. Norsk jernbanemuseum forventes å bidra til rekruttering og opprettholde kontakt med UH-sektoren, selv om hospitering muligens ikke blir gjennomførbart.

4. Hovedmål – Fornyng

Del-/etappemål	Resultatmål	Vurdering	Kommentar
Det skal åpnes minst 2 nye utstillinger	Gjennomføringsplan		Jubileumsutstilling, utstilling på Rallarmuseet og på Eidsfoss jernverksmuseum
Innføre heldigital arbeidsprosess for tilskuddsforvaltning	Søknad for tilskudd 2022 skjer i en portal eller lignende. Saksbehandling skjer i egnet saksbehandlingsprogram		Implementert 2021
Overgang til SRS	Gjennomføringsplan	Ikke relevant	Avlyst i dialog med Jernbanedirektoratet

5. Utvalgte hovedtall

Overordnet økonomisk resultat pr 31.12.2021

Kapittel 1352	2021					Pr. 31.12.2021	
Post	Tildelingsbrev	Overført fra 2020	Disponibel bevilgning	Prognose	Avvik ift bevilgning	Utbetalt/Innbetalt	Avvik ift bevilgning
01 Driftsutgifter	43 990 000	-	43 990 000	41 221 000	2 769 000	41 182 202	2 807 798
76 Tilskudd til kulturminner i jernbanesektoren	23 000 000	-	23 000 000	23 000 000	-	22 928 698	71 302
SUM kap. 1352	66 990 000	-	66 990 000	64 221 000	2 769 000	64 110 900	2 879 100

Kapittel 4352	2021					Pr. 31.12.2021	
Post	Tildelingsbrev	Overført fra 2020	Disponibel bevilgning	Prognose	Avvik ift bevilgning	Utbetalt/Innbetalt	Avvik ift bevilgning
01 Diverse innbetalinger	9 790 000	-	9 790 000	9 140 000	650 000	9 463 128	326 872
SUM kap. 4352	9 790 000	-	9 790 000	9 140 000	650 000	9 463 128	326 872

Norsk jernbanemuseum har et netto mindreforbruk over post 01 på 2,5 mil. kroner. Dette består av mindreutgifter på 2,8 mill. kroner som følge av at man ikke klarte å utnytte den økte bevilgningen på 44,0 mill. kroner fullt ut pga. manglende kapasitet hos underleverandører, og mindreinntekter på 0,3 mill. kroner ift. den økte inntektsbevilgningen på 9,8 mill. kroner.

Utvalgte nøkkeltall

Nøkkeltall	Norsk Jernbanemuseum			
	2021	2020	2019	2018
Antall fast ansatte pr 31.12	24	24	24	22
Årsverk	21,2	21,5	21	17
Samlet tildeling mill kr	67,0	37,6	36,5	29,5
Utnyttelsesgrad av bevilgning	95,7 %	108,0 %	102,0 %	100,0 %
Driftsutgifter mill kr	41,2	39,8	36,1	32,5
Lønnsandel av driftsutgifter	41,2 %	42 %	45 %	43 %
Lønnsutgifter pr årsverk	801 721	774 414	756 459	829 847
Lønnsandel av total omsetning	41,2 %	42 %	45,0 %	43,0 %
Konsulentandel av total omsetning	2,5 %	3,0 %	3,0 %	1,0 %
Konsulentandel av driftsutgifter	2,5 %	3,0 %	3,0 %	1,0 %

Antall årsverk beregnes som sum av månedsverk i valgt periode, dividert på antall måneder i utvalgsperioden.

Samlet tildeling utgifter jfr. oppstilling av bevilgningsrapporteringen, note A.

Utnyttelsesgrad post 01-21 beregnes slik: Benyttede midler post 01 dividert på tilgjengelige midler post 01.

For virksomheter som fører regnskapet etter kontantprinsippet tilsvarer nøkkeltallet driftsutgifter «sum utbetalinger til drift, som er en egen regnskapslinje i oppstillingen av artskontorrapporteringen, ref. kapittel 6.4.

Lønnsandel av driftsutgifter er utbetalinger til lønn dividert på driftsutgifter, se definisjon over. Det gjøres oppmerksom på at dette forholdstallet har en annen definisjon enn tilsvarende forholdstall i tabell 6 indikatorer for drifts- og administrasjonseffektivitet.

Lønnsutgifter pr. årsverk er tatt fra tabell 6 indikatorer for drifts- og administrasjonseffektivitet.

Lønnsandel av total omsetning er utbetalinger til lønn dividert på utgifter post 01. Se kommentar til fotnote 5.

Konsulentandel av total omsetning er regnskapslinjen konsulentutgifter i oppstillingen av artskontorrapporteringen dividert på utgifter post 01.

Konsulentandel av driftsutgifter er regnskapslinjen konsulentutgifter i oppstillingen av artskontorrapporteringen dividert på sum driftsutgifter. Det gjøres oppmerksom på at dette forholdstallet har en annen definisjon enn tilsvarende forholdstall i tabell 6 indikatorer for drifts- og administrasjonseffektivitet. Definisjonen ble endret i 2019 pga. ny inndeling av kontogruppe 67x

Besøkstall

Besøkstall	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Hamar	22835	27354	25436	23407	26487	30689	23870	10662	12774
Museumstog				2461	311	4343	7100	1443	496

Besøkstall digitale flater

Besøkstall	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Besøk nettside	34957	24300	29104	36117	37853	43113
Følgere Facebook	2738	3123	3999	5013	6850	8579
Følgere Instagram	X	X	X	X	900	1144
Besøk Digitalt museum	X	X	X	293859	381207	376696

Gjenstandssamling

Gjenstandssamling	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sum registrerte gjenstander	8799	8799	9975	9979	10253	10291
Aksesjon	-	-	147	31	9	28
Fotosamling						
Sum registrerte foto	31126	-	36364	40066	41066	43664
Aksesjon	-	-	1157	12	6	150
Foto ekspedisjon	109	112	120	128	156	

Publikasjonsliste

Forfatter	Tittel	Publikasjon
Stenersen, Roar	50 år bak kameraet – verden rundt	Norsk jernbanemuseum årbok
Aasen, Bjørg Eva og Øystein Bøe	Norsk jernbanemuseums narvesenkiosk	Norsk jernbanemuseum årbok
Aasen, Bjørg Eva og Øystein Bøe	Gjenreisning av Kløften godshus	Fortidsvern 3, 2021

Arrangementer

Navn	Merknad	Besøkstall 2020	Besøkstall 2021
Juleexpressen	Første gang i 2021	0	1631
Leke- og byggehelg	Fire arrangementer i 2020, ett i 2021	482	90
Modelljernbanemessa		0	839
Nasjonalt nettverksmøte for museumsbaner		0	36
Jernbanehistorisk dag		0	70
Vinterferieaktiviteter for SFO	Gjelder for mandag-fredag. Sannsynligvis en større skepsis for å besøke museet i 2021 enn i 2020	128	86

Grunnet Covid-19 har arrangementsporteføljen til Norsk jernbanemuseum minsket kraftig og besøk har vært vanskelig å forutse. Til sammenligning ble det i siste normalår (2019) gjennomført 29 arrangementer ved museet.

Egeninntekter

Årstall	2017	2018	2019	2020	2021
Egeninntjening Norsk jernbanemuseum	1.016.000	1.995.000	2.715.000	7.175.000	9.461.000

Den nye museumsmeldingen legger vekt på at museene skal arbeide for «en solid økonomi forankra i ulike finansieringskilder». Norsk jernbanemuseum har hatt en positiv utvikling i egeninntjeningen de senere årene. Toppene i 2020 og 2021 er knyttet særlig til deltakelse i innspillingen av «Mission Impossible 7», men økningen fordeler seg også på en rekke andre inntektskilder.

Kjønn, stillingskategori og lønn for Jernbanedirektoratet

Norsk jernbanemuseum		Kjønnsbalanse			Brutto månedslønn i gjennomsnitt (kr)		
		Kvinner (%)	Menn (%)	Antall	Kvinner	Menn	I alt
Totalt i virksomheten	2020	50 %	50 %	24	40 328	46 132	43 230
	2021	46 %	54 %	24	36 658	47 614	42 136
Direktører og avdelingsdirektører	2020	0 %	100 %	1	-	75 083	75 084
	2021	0 %	100 %	1		86 275	86 275
Rådgivere, seniorrådgivere og prosjektledere	2020	57 %	43	7	45 297	44 741	45 019
	2021	55 %	45 %	11	47 427	46 801	47 114
Saksbehandlere og kontorstillinger	2020	88 %	12%	8	36 700	57 555	47 128
	2021	100 %		4	22 371		22 371
Ingeniører og arkitekter	2020	0 %	100 %	1	-	44 004	44 004
	2021	0 %	100 %	1		45 421	45 421
Annet	2020	14 %	86 %	7	27 490	40 452	33 971
	2021	13 %	87 %	7	29 183	42 213	35 698

Norsk jernbanemuseum har relativt lik kjønnsfordeling samlet sett, men har svært kjønnsdelte arbeidsoppgaver. Dette gir seg utslag i lønnsstatistikken. Vi er bevisst dette i rekrutteringen til museet, men får i liten grad kvinnelige søkere til de høyest lønnede stillingene og visa versa.

Deltids- og midlertidig ansatte, overtid og foreldrepermisjon - prosentandel kvinner og menn

År	Deltid % kvinner	Deltid % menn	Midlertidig ansatte % kvinner	Midlertidig ansatte % menn	Overtid % kvinner	Overtid % menn	Foreldrepermisjon % kvinner	Foreldrepermisjon % menn
2020	100	0	0	100	22	78	0	0
2021	100	0	0	100	63	37	0	0

Legemeldt sykefravær - prosentandel kvinner og menn

År	Legemeldt sykefravær % kvinner	Legemeldt sykefravær % menn
2020	2,53	2,48
2021	1,1	7,7

Indikatorer for drifts- og administrasjonseffektivitet

Nr	Navn	Teller og nevner		Datagrunnlag totalt	Museet
KPI 1	Årsverksutgift	Lønn og sosiale utgifter	2019	16 120 142	756 459
		Antall årsverk		21,3	
		Lønn og sosiale utgifter	2020	16 642 157	774 414
		Antall årsverk		21,5	
		Lønn og sosiale utgifter	2021	16 964 423	801 721
		Antall årsverk		21,2	
KPI 2	Totalutgift pr årsverk	Sum totale utgifter	2019	36 079 455	1 693 076
		Antall årsverk		21,3	
		Sum totale utgifter	2020	39 805 780	1 852 293
		Antall årsverk		21,5	
		Sum totale utgifter	2021	41 181 106	1 946 177
		Antall årsverk		21,2	
KPI 3	Lønnsutgiftsandel	Lønn og sosiale utgifter	2019	16 120 142	45 %
		Sum totale utgifter		36 079 455	
		Lønn og sosiale utgifter	2020	16 964 423	42 %
		Sum totale utgifter		41 181 106	
		Lønn og sosiale utgifter	2021	16 964 423	41 %
		Sum totale utgifter		41 181 106	
KPI 4	Andel administrative utgifter	Administrasjonsutgifter	2019	7 923 064	22 %
		Sum totale utgifter		36 079 455	
		Administrasjonsutgifter	2020	8 161 739	21 %
		Sum totale utgifter		39 805 780	
		Administrasjonsutgifter	2021	8 217 621	20 %
		Sum totale utgifter		41 181 106	
KPI 5	Administrative utgifter pr årsverk	Administrasjonsutgifter	2019	7 923 064	371 800
		Antall årsverk		21,3	
		Administrasjonsutgifter	2020	8 161 739	379 792
		Antall årsverk		21,5	
		Administrasjonsutgifter	2021	8 217 621	388 356
		Antall årsverk		21,2	

Det skal rapporteres på fem indikatorer som skal gi et bilde av utgifter til drift og administrasjon.

Økningen i totalutgift pr. årsverk skyldes kostnader i forbindelse med tiltak som ble iverksatt som følge av de økte merinntektene fra filminnspillingen høsten 2020.

Lønnsutgifter pr. årsverk utgjør en prosentvis litt mindre andel av samlede utgifter fordi samlede kostnader er høyere enn i 2020.

Administrative utgifter pr. årsverk har en økning som bla. kan henføres økte strømudgifter i 2. halvår.

Vurdering av fremtidsutsikter

Covid-19-situasjonen har hatt store følger for driften til Norsk jernbanemuseum. På kort sikt vises dette i enkelte parametere i måltallene for museet. Det er for tidlig å si om pandemien vil føre til permanent endrede reisevaner og bruk av kulturinstitusjoner. Cruisepassasjerer har vært en viktig målgruppe for museumstogkjøringen til Norsk jernbanemuseum de siste årene og dette er en gruppe der vi må påregne betydelig frafall.

Formidlingsbyggene og den permanente utstillingen i hovedbygget begynner å dra på årene. Dette gir seg utslag i besøkstallene på Hamar, men vil kreve store investeringer for å fornye. Ifølge museets strategiplan skal ny hovedutstilling gå inn i forprosjektfasen innen 2025.

De fremste langsiktige risikofaktorene til Norsk jernbanemuseum er knyttet til oppbevaring og fremføring av historisk jernbanemateriell. Det har enda ikke blitt funnet en tilfredsstillende løsning for hvordan det fortsatt skal være mulig å gjennomføre fremføring av museumstog på det nasjonale nettet etter innføring av ECM og utbygging av ERTMS. Andre faktorer som påvirker muligheten til å drive museumstogkjøring er en stadig større utnyttelse av trafikkapasiteten på jernbanenettet og at sporene tilknyttet driftsbasen vår på Hamar skal fjernes.

Når det gjelder oppbevaring av museumsmateriellet, er Norsk jernbanemuseum sårbar for utviklingsprosjekter som gjennomføres av Bane NOR. De siste årene har museet mistet tilgang til innendørs hensettingsplass på Kongsberg og Støren. Det har kommet signaler om at museumsmaterieell også vil måtte fjernes fra Flisa lokstall og flere spor på Hamar. Norsk jernbanemuseum har dialog med Bane NOR for å finne løsninger på problematikken, men noen god løsning har ikke blitt funnet.

Fellesføringer

Norsk jernbanemuseum skal bidra til statens inkluderingsdugnad.

Museet har rutiner for å prioritere personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en ved rekruttering. Vi har begrenset turnover og det vil ta tid før dette arbeidet gir resultater som kan vurderes.

Norsk jernbanemuseum skal bidra til statens arbeid mot arbeidslivskriminalitet

Rutiner for å hindre arbeidslivskriminalitet er del av innkjøpsrutinene til Norsk jernbanemuseum.

Norsk jernbanemuseum skal bidra til arbeidet med å øke antall lærlinger i staten

Museet har vært i kontakt med flere lærlingekontorer, men har ikke kunnet finne noe lærlingeløp der vi vil kunne tilby tilstrekkelig bredde i arbeidsoppgavene til å bli lærlingebedrift.

Årsregnskap

Ledelseskommentarer til Norsk jernbanemuseums årsregnskap 2021

Årsregnskapet er avlagt i tråd med Bestemmelsene om økonomistyring i Staten, med tilhørende rundskriv og krav fra Finansdepartementet. Årsregnskapet gir et dekkende bilde av de disponible midlene til museet og av de regnskapsførte utgiftene og inntektene. Norsk jernbanemuseum har i samråd med Samferdselsdepartementet bestemt at virksomheten skal føre og rapportere virksomhetsregnskapet etter kontantprinsippet.

Vesentlig forhold ved årsregnskapet

Norsk Jernbanemuseum er underlagt Jernbanedirektoratet som egen etat og direktoratet driver delegert etatsstyring av Norsk jernbanemuseum. Bevilgningen til museet gis i et eget tildelingsbrev. Videre gjennomføres det etatsstyringsmøter tilpasset tidsfristene for tertial- og årsrapportene.

For 2019 og videre har Riksrevisjonen gitt sin tilslutning til at årsregnskapet for Norsk jernbanemuseum ikke skal konsolideres inn i direktoratets regnskap, men kun presenteres i museets egen årsrapport.

Tildeling

Norsk jernbanemuseum hadde i 2021 en samlet utgiftsbevilgning på 67,0 mill. kr fordelt på 23 mill. kr. tilskuddsmidler og 44 mill. kr. driftsbudsjett. I tillegg har museet merinntekter over kapittel 4352, post 01.

Mindreforbruk kapittel 1352/4352, post 01

Norsk jernbanemuseum har et netto mindreforbruk over post 01 på 2,5 mil. kroner, inkludert merinntekter. Dette består av mindreutgifter på 2,8 mill. kroner som følge av økte utgifter i forbindelse med filminnspillingen nevnt i årsrapportens innledning og mindreinntekter på 0,3 mill. kroner ift. den økte bevilgningen på kapittel 4352, post 01.

Revisjonsordning

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for Norsk jernbanemuseum som ledd i revisjonen av årsregnskapet til Jernbanedirektoratet. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per dags dato. Revisjonsberetningen blir publisert sammen med årsrapporten.

Leders erklæring

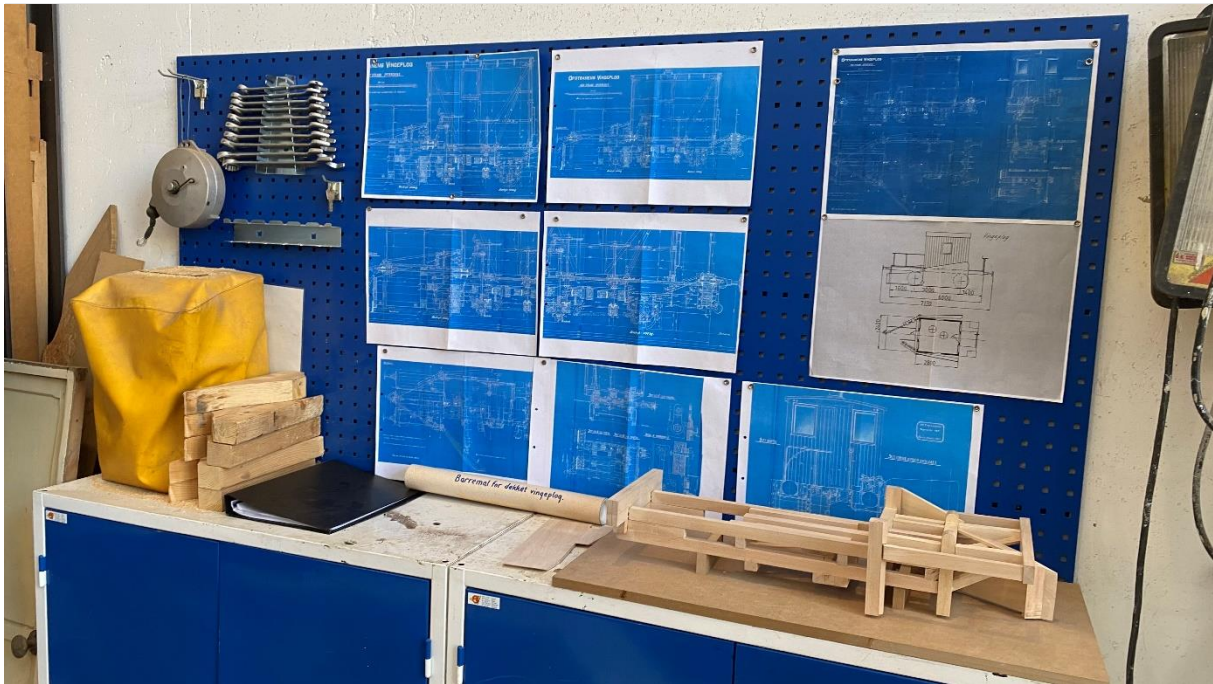
Norsk jernbanemuseum har lave administrative kostnader og vi mener bevilgningene som stilles til rådighet for museet utnyttes effektivt for å oppnå målene Norsk jernbanemuseum har fått gjennom tildelingsbrevet. Riksrevisjonen gjennomførte tilsyn uten bemerkninger.

Endringene i arbeidshverdagen har vært store og museet er en organisasjon der deler av ansattgruppen har hatt sitt daglige virke på museet, mens størstedelen av de ansatte har arbeidet på hjemmekontor. Dette har vært krevende og har tvunget frem både nye kommunikasjons- og arbeidsformer. Enkelte har også i perioder måtte endre arbeidsoppgaver fullstendig. Hele ansattgruppen fortjener honnør for endringsviljen, fleksibiliteten og profesjonaliteten de har utvist i denne situasjonen. Verneombud og ansattrepresentanter har gitt viktige bidrag til gjennomføringen av arbeidsåret.

Årsregnskapet gir et dekkende bilde av museets økonomiske aktivitet gjennom året.

Oslo 15.02.2022

Vingeplag fra Finse. Tekniske tegninger og skalamodell av indre struktur. Foto: Øystein Bøe

Prinsippnote for årsregnskap avlagt etter kontantprinsippet

Årsregnskap for Norsk jernbanemuseum er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er utarbeidet i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av november 2016 og krav fastsatt av Samferdselsdepartementet. Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og innbetalinger for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Utgifter er foretatte utbetalinger og inntekter er mottatte innbetalinger for regnskapsåret 2019. Bevilgninger vises ikke som inntekter i kontantregnskapet.

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner (budsjettkontoplan og artskontoplan). Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "Netto rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene.

Norsk jernbanemuseum er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Norsk jernbanemuseum tilføres ikke likviditet gjennom året (som innbetaling), men har en trekkrettighet på vår statlige konsernkonto. Ved årets slutt og overgang til nytt år nullstilles saldoen på oppgjørskontoen.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet.

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorapporteringen

Oppstillingen av artskontorapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Bevilgningene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

6.3 Bevilgningsrapporteringen – Norsk jernbanemuseum 2021

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2021							
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2021	Merutgift (-) og mindreutgift
1352	Jernnbanedirektoratet	01	Driftsutgifter		43 990 000	41 182 202	2 807 798
1352	Jernnbanedirektoratet	76	Tilskudd til kulturminner i jernbanesektoren		23 000 000	22 928 698	71 302
Sum utgiftsført					66 990 000	64 110 900	
Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling*	Regnskap 2021	Merinntekt og mindreinntekt(-)
4352	Jernnbanedirektoratet	01	Diverse innbetalinger		9 790 000	9 463 128	-326 872
5309	Tilfeldige inntekter	29	Tilfeldige inntekter		0	30 164	
5700	Folketrygdens inntekter, arbeidsgiveravg.	72	Folketrygdens inntekter, Arbeidsgiveravgift		0	2 090 608	
Sum inntektsført					9 790 000	11 583 900	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						52 526 999	
Kapitalkontoer							
60094801	Norges Bank KK /innbetalinger					15 443 387	
60094802	Norges Bank KK/utbetalinger					-68 396 760	
713216	Endring i mellomværende med statskassen					426 374	
Sum rapportert						0	
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)					31.12.2021	31.12.2020	Endring
					0	0	0
713216	Mellomværende med statskassen				1 029 186	602 812	426 374

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
1352.01		44 990 000	44 990 000
1352.76		23 000 000	23 000 000
Sum			67 990 000

Note B – Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år										
Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten *)
1352/4352.01	"kan overføres"	2 807 798		2 807 798	-326 872			2 480 926	[5% av årets tildeling i note A]	0
1352.76		71 302		71 302				71 302	Uaktuell	
*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.										
Opplysninger om avgitte belastningsfullmakter på inntektskapitler*										
Kapittel og post	Merinntekt og mindreinntekt (-)	Inntektsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter (+)	Merinntekt og mindreinntekt (-) etter avgitte belastningsfullmakter							
4352.01	-	326 872	-326 872							
			0							

Det søkes ikke separat overføring av mindreforbruk for Norsk jernbanemuseum. Samlet mulig overførbart beløp for Jernbanedirektoratet fra 2020 til 2021 fremgår av kapittel 6 note B i årsrapporten til Jernbanedirektoratet.

Oppstilling av artskontorapportering pr. 31.12.2021

		2021	2020
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	0	0
Salgs- og leieinnbetalinger	1	9 463 128	7 105 255
Andre innbetalinger	1	0	0
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>		9 463 128	7 105 255
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	16 964 423	16 642 157
Andre utbetalinger til drift	3	24 216 684	23 163 622
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		41 181 107	39 805 779
Netto rapporterte driftsutgifter		31 717 979	32 700 524
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	-1 051
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		0	-1 051
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	0	0
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,8B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	1 095	1 057
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		1 095	1 057
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		1 095	2 108

Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	22 928 698	687 932
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		22 928 698	687 932
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		30 164	32 000
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		2 090 608	2 035 707
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		0	0
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-2 120 772	-2 067 707
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		52 526 999	31 322 857
Oversikt over mellomværende med statskassen **			
		2021	2020
Fordringer på ansatte		51 892	0
Kontanter		5 000	5 000
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank		0	0
Skyldig skattetrekk og andre trekk		-653 165	-519 896
Skyldige offentlige avgifter		-286 373	1 117 708
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse		0	0
Mottatte forskuddsbetalinger		0	0
Lønn (negativ netto, for mye utbetalt lønn m.m)		2 256	0
Differanser på bank og uidentifiserte innbetalinger		0	0
Sum mellomværende med statskassen	8	-880 390	602 812

Note 1 – Innbetalinger fra drift

Note 1 Innbetalinger fra drift		
	31.12.2021	31.12.2020
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	0	0
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Salgsinntekt varer, avgiftspliktig høy sats	348 779	346 622
Salgsinntekt varer, avgiftspliktig lav sats	813 655	871 661
Salgsinntekt varer, avgiftspliktig middels sats	11 301	8 470
Salgsinntekter tjenester, avgiftspliktig	8 150 715	5 790 093
Salg av diverse varer uten mva	41 301	0
Salgsinntekt varer, avgiftsfri	97 377	88 410
Sum salgs- og leieinnbetalinger	9 463 128	7 105 255
<i>Andre innbetalinger</i>		
Sum andre innbetalinger	0	0
Sum innbetalinger fra drift	9 463 128	7 105 255

Note 2 – Utbetalinger til lønn

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2021	31.12.2020
Lønn	13 409 415	13 124 352
Arbeidsgiveravgift	2 090 608	2 035 707
Pensjonsutgifter*	1 479 331	1 388 549
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-341 847	-252 480
Andre ytelser	326 915	346 029
Sum utbetalinger til lønn	16 964 423	16 642 157

Antall utførte årsverk:	21,1	21,5
--------------------------------	------	------

* Nærmere om pensjonskostnader

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret.

Premiesats for 2021 er 12,0 prosent. Premiesatsen for 2020 var 12,0 prosent.

Note 3 – Andre utbetalinger til drift

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2021	31.12.2020
Husleie	3 203 670	2 740 229
Vedlikehold egne bygg og anlegg	1 331 406	773 957
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	0
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	2 952 147	2 434 657
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	6 204 929	528 331
Mindre utstyrsanskaffelser	1 586 763	3 299 983
Leie av maskiner, inventar og lignende	907 849	3 640 440
Kjøp av konsulentttjenester	1 029 104	1 124 668
Kjøp av andre fremmede tjenester	5 083 357	6 023 909
Reiser og diett	302 554	695 602
Øvrige driftsutgifter	1 614 904	1 901 847
Sum andre utbetalinger til drift	24 216 684	23 163 622

Note 4 – Finansinntekter og finansutgifter

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter		
	31.12.2021	31.12.2020
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	0	-1 051
Valutagevinst	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	0	-1 051
	31.12.2021	31.12.2020
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	1 095	1 057
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	1 095	1 057

Note 5 – Utbetaling til investering og kjøp av aksjer

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer		
	31.12.2021	31.12.2020
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	0	0
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	0	0
Sum utbetaling til investeringer	0	0
	31.12.2021	31.12.2020
<i>Utbetaling til kjøp av aksjer</i>		
Kapitalinnskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer i aksjer og andeler	0	0
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	0	0

Note 6 – Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		
	31.12.2021	31.12.2020
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0

Note 7 – Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		
	31.12.2021	31.12.2020
Tilskudd til ikke-finansielle foretak	22 928 698	687 932
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	22 928 698	687 932

Note 8 – Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen – Del A

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen			
	31.12.2021 Spesifisering av <u>bokført</u> avregning med statskassen	31.12.2021 Spesifisering av <u>rapportert</u> mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
<i>Sum</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Omløpsmidler			
Kundefordringer	4 385	0	4 385
Andre fordringer	1 961 467	1 961 467	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	5 000	5 000	0
<i>Sum</i>	<i>1 970 852</i>	<i>1 966 467</i>	<i>4 385</i>
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-1 617 867	0	-1 617 867
Skyldig skattetrekk	-653 165	-653 165	0
Skyldige offentlige avgifter	0	-286 373	286 373
Annen kortsiktig gjeld	2 256	2 256	0
<i>Sum</i>	<i>-2 268 776</i>	<i>-937 281</i>	<i>-1 331 495</i>
Sum	-297 924	1 029 186	-1 327 110